Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огієнка
Факультет фізичної культури

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор _____ Копилов С.А.

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА

практики студентів факультету фізичної культури, що навчаються
за навчальним планом бакалавра галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура)
денної та заочної форм навчання

Автор: Юрчишин Ю. В.,
завідувач кафедри теорії і
методики фізичного виховання,
кандидат наук з фізичного
виховання та спорту, доцент

Ухвалено
науково-методичною радою
факультету фізичної культури

Протокол №_ від _____ р
Голова НМР _____ В. М. Гоншовський

Обговорено і затверджено на
засіданні кафедри теорії і
методики фізичного виховання
Протокол №12 від 28.08.2018 р.
Завідувач кафедри
_____ Ю. В. Юрчишин

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Практика студентів вищих навчальних закладів України є невід'ємною складовою освітньо-професійної програми підготовки фахівців. Вона спрямована на закріплення теоретичних знань, отриманих студентами за час навчання, набуття й удосконалення практичних навичок та умінь за відповідним напрямом чи спеціальністю.

1. 2 Метою навчальних і виробничих практик, що передбачені навчальним планом підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура), є закріплення теоретико-методичних знань, вмінь і навичок здобувачів вищої освіти з наступних навчальних дисциплін: теорія і методика викладання гімнастики, теорія і методика викладання рухливих ігор і забав, теорія і методика викладання спортивних ігор, теорія і методика викладання легкої атлетики, психології, педагогіки та теорії і методики фізичного виховання, що були отримані в процесі навчання на факультеті фізичної культури, формування та розвиток професійного вміння приймати самостійні рішення в умовах основної (базової) та профільної середньої школи, оволодіння студентами сучасними методами, формами організації фізичного виховання різних вікових категорій, знаряддями праці їх майбутньої професійної діяльності.

1. 3 Практика студентів факультету фізичної культури проводиться на основі Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженого наказом МО України від 08.04.1993 р. за № 93, листів Міністерства освіти і науки України від 05.12.2003 р. за №14/18.2-2097 «Про фахову (переддипломну) практику студентів вищих педагогічних закладів за місцем майбутнього працевлаштування» та від 07.02.2009 р. за №1/9-93 «Про практичну підготовку студентів», Закону України «Про вищу освіту», державного стандарту вищої освіти зазначеної спеціальності, освітньо-професійної програми, навчальних планів та Положення про організацію освітнього процесу в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка.

2. ВИДИ І ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Для здобувачів вищої освіти галузі знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура) освітнього ступеня «бакалавр» денної форми навчання організовуються і проводяться наступні види практик:

- навчальна практика з лижного і ковзанярського спорту (2 курс, 4 семестр, 1 тиждень, 1,5 кредити ЄКТС, що складає 45 годин);

- навчальна практика з плавання і організації краєзнавчо-туристичної діяльності (2 курс, 4 семестр, 1 тиждень, 1,5 кредити ЄКТС, що складає 45 годин);

- навчальна педагогічна практика (3 курс, 5 семестр, 2 тижні, 3 кредити ЄКТС, що складає 90 годин);

- виробнича педагогічна практика в основній (базовій) середній школі (3 курс, 6 семестр, 4 тижні, 6 кредитів ЄКТС, що складає 180 годин);

- виробнича педагогічна практика в профільній середній школі (4 курс, 8 семестр, 4 тижні, 6 кредитів ЄКТС, що складає 180 годин).

Для здобувачів вищої освіти галузі знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура) освітнього ступеня «бакалавр» заочної форми навчання організовуються і проводяться наступні види практик:

- навчальна практика з лижного і ковзанярського спорту (2 курс, 4 семестр, 1 тиждень, 1,5 кредити ЄКТС, що складає 45 годин);

- навчальна практика з плавання і організації краєзнавчо-туристичної діяльності (2 курс, 4 семестр, 1 тиждень, 1,5 кредити ЄКТС, що складає 45 годин);

- навчальна педагогічна практика (3 курс, 5 семестр, 2 тижні, 3 кредити ЄКТС, що складає 90 годин);

- виробнича педагогічна практика в основній (базовій) середній школі (3 курс, 6 семестр, 4 тижні, 6 кредитів ЄКТС, що складає 180 годин);

- виробнича педагогічна практика в профільній середній школі (4 курс, 8 семестр, 4 тижні, 6 кредитів ЄКТС, що складає 180 годин).

2.1 Загальна характеристика бази, цілей та завдань й керівництва навчальної практики з лижного і ковзанярського спорту

База практики – кафедра легкої атлетики з методикою викладання.

Цілі практики полягають у спортивно-педагогічному вдосконаленні у лижному та ковзанярському спорті, яке забезпечується знаннями, вміннями та навиками проведення в школі фізкультурно-оздоровчих заходів з дітьми, змагань та навчально-тренувальних занять. Важливою ланкою в програмі представлені вимоги до підвищення рівня спортивно-технічної та професійно-педагогічної підготовки студентів.

Завдання практики:

- знати теоретичний матеріал курсу «Теорія і методика викладання лижного і ковзанярського спорту», основні принципи навчально-тренувальної

роботи, правила організації та проведення змагань з лижних гонок та бігу на ковзанах;

- вміти обирати, готувати місця та інвентар для безпечного проведення занять, проводити уроки з лижної і ковзанярської підготовки;
- володіти термінологією в обсязі матеріалу, що вивчався;
- використовувати на практиці технічні прийоми і способи пересування на лижах та ковзанах.

Керівництво практикою: кафедра легкої атлетики з методикою викладання.

Згідно графіку навчального процесу навчальних планів практики мають таку тривалість і терміни проведення

Види практик	Семестр	Терміни проведення за графіком навчального процесу	Форма підсумкового контролю
Денна форма навчання			
Навчальна практика з лижного і ковзанярського спорту	4	21-й тиждень	Залік
Заочна форма навчання			
Навчальна практика з лижного і ковзанярського спорту	4	21-й тиждень	Залік

2.2 Загальна характеристика бази, цілей та завдань й керівництва виробничої практики з організації спортивно-масової роботи та спортивно-оздоровчого туризму

База практики – для студентів денної форми навчання – кафедра спорту і спортивних ігор; для студентів заочної форми навчання − школи спортивного профілю, спортивні бази, бази з організації і проведення туристичних походів, ДЮСШ, спортивні клуби.

Цілі практики полягають у здійсненні якісної підготовки студентів до самостійного і творчого виконання основних професійно-педагогічних функцій у реальному навчально-виховному процесі шкіл, зокрема, удосконалення практичних навичок організації спортивно-масової роботи та спортивно-оздоровчого туризму.

Завдання практики:

- сформувати у здобувачів вищої освіти знання, сприяти вихованню професійно-педагогічних навичок і вмінь для здійснення наступних видів

діяльності, що стосуються організації спортивно-масової роботи та спортивно-оздоровчого туризму;

- формування вмінь і навичок орієнтування на місцевості, вироблення умінь застосовувати набуті знання в екстремальних умовах, в різних непередбачуваних ситуаціях, формування у майбутніх фахівців вмінь виховувати у підростаючого покоління дбайливе ставлення до природи та духовних надбань українського народу, оволодіння технікою пішохідного туризму, вироблення умінь застосовувати набуті знання, вміння і навички у професійній діяльності.

Керівництво практикою: кафедра спорту і спортивних ігор.

Згідно графіку навчального процесу навчальних планів практики мають таку тривалість і терміни проведення

Види практик	Семестр	Терміни проведення за графіком навчального процесу	Форма підсумкового контролю
Денна форма навчання			
Навчальна практика з плавання і організації краєзнавчо-туристичної діяльності	4	(42-й тиждень)	Залік
Заочна форма навчання			
Навчальна практика з організації спортивно-масової роботи та спортивно-оздоровчого туризму	4	(40-й тиждень)	Залік

2.3 Загальна характеристика бази, цілей та завдань й керівництва навчальною педагогічною практикою

База практики – заклади загальної середньої освіти.

Цілі практики полягають у здійснені якісної практичної підготовки студентів до самостійного і творчого виконання основних професійно-педагогічних функцій вчителів фізичної культури у реальному навчально-виховному процесі закладу загальної середньої освіти.

Завдання практики:

• формування професійних здібностей і психологічних якостей особистості майбутнього вчителя фізичної культури у відповідності з сучасними вимогами працівника педагогічної освіти;

• формування у студента інтересу до обраної професії;

• уміння поєднувати теоретичні знання з педагогіки, психології, теорії і методики фізичного виховання та методик викладання відповідних дисциплін з практичною діяльністю навчання і виховання учнів загальноосвітньої школи необхідного рівня рухових вмінь та навичок і рівня розвитку фізичних якостей;

• забезпечення практичного пізнання студентами закономірностей професійної діяльності та оволодіння способами їх організації;

• вміння вирішувати конкретні психолого-педагогічні та методичні завдання згідно з умовами педагогічного процесу;

• виховання у студентів потреби систематично оновлювати свої знання з основ фізичної реабілітації і фізичної культури з творчим застосуванням їх у процесі самостійної рухової діяльності та оволодіння первинними навичками професійної діяльності;

• закріплення, поглиблення і збагачення знань із гуманітарних та соціально-економічних, природничо-наукових та професійних навчальних дисциплін і їх застосування при розв'язанні конкретних педагогічних завдань;

• формування і розвиток у майбутніх вчителів фізичної культури педагогічних умінь і навичок та професійно значущих якостей особистості;

• виховання у студентів стійкої потреби в педагогічній самоосвіті;

• вироблення творчого, дослідницького підходу до педагогічної діяльності;

• розвиток у студентів вміння здійснювати самоконтроль, самоаналіз та об'єктивну самооцінку своєї педагогічної діяльності;

• виховання інтересу студентів у формуванні потреби у фізичному самовдосконаленні учнів;

• ознайомлення з сучасним станом навчально-виховної роботи в школі та з передовим педагогічним досвідом.

Керівництво практикою: кафедра теорії і методики фізичного виховання.

Згідно графіку навчального процесу навчальних планів практики мають таку тривалість і терміни проведення

Види практик	**Семестр**	**Терміни проведення за графіком навчального процесу**	**Форма підсумкового контролю**
Денна форма навчання			
Навчальна педагогічна практика	5	(13-14 тиждень)	Залік
Заочна форма навчання			
Навчальна педагогічна практика	5	(13-14 тиждень)	Залік

2.4 Загальна характеристика бази, цілей та завдань й керівництва виробничої педагогічної практики в основній (базовій) середній школі

База практики – заклади загальної середньої освіти.

Метою проходження виробничої педагогічної практики в основній (базовій) середній школі є здійснення якісної практичної підготовки студентів до самостійного і творчого виконання основних професійно-педагогічних функцій вчителів фізичної культури у реальному навчально-виховному процесі у 1-9 класах закладу загальної середньої освіти.

Завдання практики:

- формування професійних здібностей і психологічних якостей особистості майбутнього вчителя фізичної культури у відповідності з сучасними вимогами працівника педагогічної освіти;
- формування у студента інтересу до обраної професії;
- уміння поєднувати теоретичні знання з педагогіки, психології, теорії і методики фізичного виховання та методик викладання відповідних дисциплін з практичною діяльністю навчання і виховання учнів загальноосвітньої школи необхідного рівня рухових вмінь та навичок і рівня розвитку фізичних якостей;
- забезпечення практичного пізнання студентами закономірностей професійної діяльності та оволодіння способами їх організації;
- вміння вирішувати конкретні психолого-педагогічні та методичні завдання згідно з умовами педагогічного процесу;
- виховання у студентів потреби систематично оновлювати свої знання з основ фізичної реабілітації і фізичної культури з творчим застосуванням їх у процесі самостійної рухової діяльності та оволодіння первинними навичками професійної діяльності;
- закріплення, поглиблення і збагачення знань із гуманітарних та соціально-економічних, природничо-наукових та професійних навчальних дисциплін і їх застосування при розв’язанні конкретних педагогічних завдань;
- формування і розвиток у майбутніх вчителів фізичної культури педагогічних умінь і навичок та професійно значущих якостей особистості;
- виховання у студентів стійкої потреби в педагогічній самоосвіті;
- вироблення творчого, дослідницького підходу до педагогічної діяльності;
- розвиток у студентів вміння здійснювати самоконтроль, самоаналіз та об’єктивну самооцінку своєї педагогічної діяльності;
- виховання інтересу студентів у формуванні потреби у фізичному самовдосконаленні учнів;

- ознайомлення з сучасним станом навчально-виховної роботи в школі та з передовим педагогічним досвідом.

Керівництво практикою: кафедра теорії і методики фізичного виховання, кафедра спорту і спортивних ігор, кафедра легкої атлетики з методикою викладання..

Згідно графіку навчального процесу навчальних планів практики мають таку тривалість і терміни проведення

Види практик	Семестр	Терміни проведення за графіком навчального процесу	Форма підсумкового контролю
Денна форма навчання			
Виробнича педагогічна практика в основній (базовій) середній школі	6	(21-24 тиждень)	Диференційований залік
Заочна форма навчання			
Виробнича педагогічна практика в основній (базовій) середній школі	6	(23-26 тиждень)	Диференційований залік

2.5 Загальна характеристика бази, цілей та завдань й керівництва виробничої педагогічної практики в профільній середній школі

База практики – заклади загальної середньої освіти.

Метою проходження виробничої педагогічної практики в профільній середній школі є удосконалення практичної підготовленості студентів до самостійного і творчого виконання основних професійно-педагогічних функцій вчителів фізичної культури у навчально-виховному процесі закладу загальної середньої освіти у 10-11 класах.

Завдання практики:

• формування професійних здібностей і психологічних якостей особистості вчителя фізичної культури у відповідності з сучасними вимогами до працівника педагогічної освіти;

• зміцнення інтересу в студента до обраної професії;

• формування навички вирішувати конкретні психолого-педагогічні та методичні завдання згідно з умовами педагогічного процесу з учнями старших класів;

• виховання у студентів потреби систематично оновлювати свої знання з фізичної культури з творчим застосуванням їх у процесі самостійної рухової діяльності та удосконалення навичок професійної діяльності з старшокласниками;

• удосконалення у практикантів-вчителів фізичної культури в старших класах педагогічних умінь і навичок та професійно значущих якостей особистості;

• виховання у студентів стійкої потреби в педагогічній самоосвіті та вироблення творчого, дослідницького підходу до педагогічної діяльності;

• розвиток у студентів вміння здійснювати самоконтроль, самоаналіз та об'єктивну самооцінку своєї педагогічної діяльності;

• виховання інтересу студентів у формуванні потреби у фізичному самовдосконаленні учнів;

• ознайомлення з сучасним станом навчально-виховної роботи в загальноосвітньому навчальному закладі та з передовим педагогічним досвідом.

Керівництво практикою: кафедра теорії і методики фізичного виховання, кафедра спорту і спортивних ігор, кафедра легкої атлетики з методикою викладання.

Згідно графіку навчального процесу навчальних планів практики мають таку тривалість і терміни проведення

Види практик	**Семестр**	**Терміни проведення за графіком навчального процесу**	**Форма підсумкового контролю**
Денна форма навчання			
Виробнича педагогічна практика в профільній середній школі	8	(20-23 тиждень)	Диференційований залік
Заочна форма навчання			
Виробнича педагогічна практика в профільній середній школі	8	(23-26 тиждень)	Диференційований залік

3. БАЗИ ПРАКТИК

3.1 Навчальні та виробничі практики здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура)

повинні проводитись на таких базах: загальноосвітні навчальні заклади, позашкільні навчальні заклади (факультет фізичної культури (денна форма навчання), дитячі юнацькі спортивні школи, спеціалізовані навчальні заклади спортивного профілю, школи вищої спортивної майстерності, їх філії, спортивні клуби, шкільні спортивні секції, туристичні бази).

3.2 Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка (факультет фізичної культури) щорічно укладає угоди із базами практики про проходження практики студентами.

3.3 Базами практики можуть бути визначені навчальні заклади, що знаходяться у м. Кам'янець-Подільський та населених пунктах Хмельницької й інших областей України, незалежно від їх організаційно-правових форм власності, при умові їх належного кадрового, навчально-методичного та матеріально-технічного забезпечення.

3.4 Студенти факультету фізичної культури можуть самостійно обирати для себе базу практики і пропонувати її для використання лише при умові погодження всіх питань з керівництвом факультету й університету та керівництвом бази практики.

4. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Загальні компетентності:

1. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.

Студенти-практиканти під час проходження запланованих видів практичної підготовки використовують набуті під час навчання на факультеті фізичної культури знання, опановані вміння та навички, здатні впроваджувати їх у процес навчання в ході професійної діяльності.

2. Здатність працювати в команді та автономно.

Знаходять спільну мову з колективом закладу освіти. Під час організації навчальних та тренувальних занять, спортивно-масових заходів, змагань проявляють ініціативність, відповідальність, уміння вчитися у старших колег. Використовують досвід провідних педагогів для налагодження тісного взаємозв’язку зі всіма учасниками освітнього процесу.

3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Студент-практикант вивчає пізнавальну діяльність людини, спрямовану на розкриття загальних, істотних зв'язків і відношень речей. Аналізуючи й синтезуючи вже утворені поняття, він, шляхом суджень, міркувань, пізнає нові для нього зв'язки й відношення об'єктів, розширює і поглиблює свої знання про них.

4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Процес адаптації студента-практиканта до нових умов під час проходження запланованих видів практичної підготовки триває декілька днів і

спрямований на знайомство з базою практики та учасниками освітнього процесу.

Спеціальні компетентності:

1. Використання професійно-профільних знань і практичних навичок з теорії і методики гімнастики, теорії і методики плавання, теорії і методики рухливих ігор і забав, теорії і методики лижного і ковзанярського спорту, теорії і методики спортивних ігор, теорії і методики легкої атлетики, ритміки і хореографії та педагогічної практики для виробничої діяльності.

2. Використання практичних навичок з педагогічної практики та спортивно-педагогічного вдосконалення для виконавської діяльності.

1. Здатність до організації та проведення туристичних походів оздоровчої спрямованості.

Майбутній фахівець розробляє зміст, організацію та завдання шкільних секцій та гуртків з туристсько-краєзнавчої роботи. Володіє правилами організації та проведення змагань з техніки туризму як органічного продовження навчально-тренувального процесу, організовує краєзнавчу і суспільно-корисну роботу в поході. Створює цікаві умови для учасників і глядачів. Готує і проводить змагання: розробляє документацію – план організації фізкультурно-оздоровчої і спортивно-масової роботи в школі, положення про проведення змагань, командний протокол, зведений протокол, формування та підготовка команд до участі в змаганнях, пропагування змагань, вимоги до обладнання основних етапів змагань, орієнтування у заданому напрямку, орієнтування на маркірованій трасі, орієнтування за вибором.

2. Знання про особливості туристичних походів з людьми різного віку та фізичного ступеня фізичної підготовленості.

Студент володіє основними теоретичними положеннями про організацію та проведення туристичних походів з людьми різного віку та фізичної підготовленості, які застосовує під час практики. Уміє підбирати завдання різного ступеня важкості з урахуванням фізичних можливостей людей, які беруть участь у туристичних походах.

3. Здатність використовувати основні рекреаційні технології в організації фізичного виховання, спортивно-масової роботи та оздоровчого туризму.

Фахівець володіє знаннями про рекреаційні засоби спортивно-масової роботи та туризму, про історію міжнародного і внутрішнього туризму;

специфічні особливості пішохідного, лижного, гірського, велосипедного, водного, спелеотуризму; головні елементи топографії; правила безпеки в туристських походах; зміст, організацію та завдання шкільних секцій та гуртків з туристсько-краєзнавчої роботи; організацію та проведення змагань з техніки туризму; організацію краєзнавчої і суспільно корисної роботи в поході; туристську етику і психологічний клімат в групі; загальні кулінарні правила; історію, географію, природу рідного краю.

4. Здатність організовувати спортивні змагання, свята, туристичні та комплексні заходи.

Здобувачі вищої освіти показують практичні уміння організації туристичних походів з людьми різного віку та фізичної підготовленості, проводять та організовують заходи, що спрямовані на масове оздоровлення шляхом використання основних засобів оздоровчого та спортивного туризму.

Реалізація мети вдосконалення загальної фізичної підготовки, покращення спеціальної технічної і методичної підготовки, практичне застосування знань і навичок з тактики і техніки туризму.